

Innspill til representantforslag om borgerkontrakt (Dokument 8:90 S (2025-2026))

Røde Kors takker for muligheten til å komme med innspill til overnevnte representantforslag.

Vi er enig med forslagsstillerne i at «(v)ellykket integrering er avgjørende både for den enkeltes mulighet til å bygge et godt liv i Norge og for samfunnets samhold og tillit.» Vi er også enig i at det er viktig, både for samfunnet og enkeltmennesket, at de som kommer til Norge lærer seg språket og kommer i arbeid.

Vi er samtidig bekymret for at utvikling i integreringspolitikken verken reflekterer erfaringer fra våre integreringsaktiviteter eller tar tilstrekkelig hensyn til forskning. Den foreslåtte «borgerkontrakten» legger ikke til rette for stabil og langsiktig integrering.

Flyktninger ønsker å lære norsk og jobbe

Vi vil innledningsvis understreke at vår erfaring er at flyktninger *vil* lære språket og *vil* komme i jobb og forsørge seg selv. Røde Kors har over 4800 frivillige i våre integreringsaktiviteter, som møter et stort antall flyktninger over hele landet. Flyktningene oppsøker aktivitetene våre nettopp for å lære språket og integrere seg i lokalsamfunnet, som er et viktig utgangspunkt for å skaffe seg jobb.

Hovedmålet med Norsktraining i Røde Kors, er å fremme inkludering i lokalsamfunn, arbeid og samfunnsliv. Det er en møteplass for alle over 18 år som ønsker å øve på muntlig norsk sammen med frivillige norsktrenere, og er et viktig supplement til norskundervisningen myndighetene tilbyr. De siste tre årene har vi sett en enorm økning i etterspørselen etter Norsktraining, og vi har mer enn tredoblet tilbudet. I 2025 hadde vi over 40.000 besøk. Hver uke har vi lange køer med mennesker som ønsker å lære mer norsk. Noen har reist langt for å delta. Behovet er mye større enn vi klarer å dekke, og i store byer må vi avvise omkring 30 prosent av høyt motiverte deltakerne på grunn av kapasitetsmangel.

Norskopplæringen bør styrkes

Vi er enig med forslagsstillerne i at «(n)år samfunnet stiller tydelige krav, må det også gis reelle muligheter til å oppfylle dem.» Vi erfarer imidlertid at norskopplæringen flyktninger får ikke er nok for å gi reelle muligheter, og vi anbefaler at opplæringen styrkes. Mange flyktninger Røde Kors møter i våre integreringsaktiviteter som Flyktningguide og Norsktraining, forteller at de har et stort behov for å lære norsk. Det de får gjennom introduksjonsprogrammet er ikke nok.

En ny rapport fra By- og regionsforskningsinstituttet NIBR¹, laget på oppdrag fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), viser at den største barrieren i arbeidslivet for ukrainske flyktninger er språket. En tredjedel av flyktningene som kom i 2022, sier de fremdeles ikke kan godt nok norsk. Både flyktningene og kommuner etterlyser en utvidet og mer fleksibel norskopplæring.

¹ [Stadig flere i jobb, men usikre på framtida | IMDi](#)

Straff er ikke veien til integrering

Forslagsstillerne mener det skal få konsekvenser dersom borgerkontrakten ikke oppfylles. Røde Kors advarer om at de foreslåtte konsekvensene kan påvirke integreringen negativt.

Det foreslås at fullføring av borgerkontrakten skal være en forutsetning for permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap. Permanent opphold og statsborgerskap gir en trygg og stabil ramme rundt tilværelsen i Norge. Å ikke oppnå dette kan skape usikkerhet hos den enkelte og hindre integrering. NIBRs rapport om ukrainske flyktninger viser at den midlertidige oppholdstillatelsen ukrainerne har, gjør arbeidsgivere skeptiske til å ansette ukrainere.² Det samme viste tidligere forskning blant bosniske flyktninger. Arbeidsgivere blir skeptiske når de ikke vet hvor lenge personen vil bli værende i landet.³ Usikker oppholdsstatus i lengre tid bør unngås, for å gi flyktninger forutsigbarhet og bedre integreringen.

Det foreslås også at manglende oppfyllelse av borgerkontrakten «uten gyldig grunn», skal kunne medføre reduksjon i økonomiske ytelser. Flyktninger lever allerede i fattigdom og står i matkø.⁴ Økonomisk stress svekker konsentrasjon, læringsevne og psykisk helse.⁵ Å redusere økonomisk trygghet i en allerede sårbar fase, er ikke integreringspolitikk – men en oppskrift på utenforskap. Fafo-forsker Guri Tyldum mener kutt i ytelser vil svekke muligheten til utdanning og varig tilknytning til arbeidslivet.⁶ Hun peker heller på at mange flyktninger mangler nødvendig kompetanse for å få en stabil tilknytning til arbeidslivet. Lavere ytelser kan skyve flere ut i midlertidige og marginale jobber, og ikke gi en varig tilknytning til arbeidslivet.

Skal flere flyktninger komme i jobb, må introduksjonsprogrammet styrkes og inneholde nok norskopplæring. Det krever tilpasset opplæring, tett oppfølging, reelle kvalifiseringsløp og økonomisk trygghet i en fase der mennesker bygger et nytt liv.

I saken foreslås det i tillegg at oppholdstillatelse skal kunne tilbakekalles ved grove brudd på forpliktelsene i borgerkontrakten. Røde Kors påpeker at grunnleggende menneskerettigheter må ivaretas, og at det vil være et brudd på Norges internasjonale forpliktelser å sende flyktninger tilbake til forfølgelse.

Kontakt i Røde Kors:

Mona Reigstad Dabour, politisk seniorrådgiver (mona.reigstad.dabour@redcross.no / 480 22 166)

² [Experiences and perceptions of Ukrainian refugees and municipal refugee services in Norway \(2024-2025\) | IMDi.](#)

³ Jan-Paul Brekke, *Velkommen og farvel? Midlertidig beskyttelse for flyktninger i Norge*, Institutt for samfunnsforskning, 2001, s.206 (tilgjengelig fra: [Velkommen og farvel.pdf](#)); [Experiences and perceptions of Ukrainian refugees and municipal refugee services in Norway \(2024-2025\) | IMDi.](#)

⁴ [Matutdeling – et etablert tilbud i velferdssamfunnet | Fafo-rapport 2026:01.](#)

⁵ [Kjemper mot tabuer rundt penger og psykisk uhelse | Psykologforeningen.](#)

⁶ [Fafo-kritikk av kutt i ytelser til flyktninger.](#)